

Οξύς έμετος

Clive Elwood

Ορισμός

Ο έμετος είναι ένα αντανακλαστικό, το οποίο προκύπτει από μια σειρά προγραμματισμένων και αλληλεπικαλυπτόμενων γεγονότων που συγχρονίζονται κεντρικά από το στέλεχος του εγκεφάλου και τα οποία μειώνουν την πρόκληση ανεπιθύμητων συνεπειών (όπως εισρόφηση όξινου γαστρικού περιεχομένου) και επιτυγχάνουν την απομάκρυνση βλαπτικών ουσιών.

Οι έμετοι χαρακτηρίζονται από την «πρόδρομη» φάση (που συχνά συνοδεύεται από συμπτώματα ναυτίας), τη φάση της «τάσης για έμετο» και τη φάση «αποβολής» του γαστρικού περιεχομένου. Το αντανακλαστικό ελέγχεται από το «κέντρο του εμέτου» του εγκεφάλου που βρίσκεται στο στέλεχος του εγκεφάλου, το οποίο δέχεται πληροφορίες από περιφερικούς υποδοχείς που βρίσκονται στην κοιλιακή κοιλότητα και τον φάρυγγα μέσω του πνευμονογαστρικού και του γλωσσοφαρυγγικού νεύρου, αντίστοιχα, από τη «χημειούποδεκτική ζώνη πρόκλησης εμέτου» του στελέχους του εγκεφάλου, από το αιθουσαίο σύστημα και, πιθανώς, από ανώτερα κέντρα του εγκεφάλου. Τα γεγονότα αυτά είναι:

- Η σιελόρροια
- Οι αυξημένες κινήσεις κατάποσης και η χάλαση του οπίσθιου οισοφαγικού σφιγκτήρα
- Οι αντιπερισταλτικές κινήσεις του δωδεκαδακτύλου
- Η χάλαση του καρδιακού στομίου
- Η αυξημένη ενδοκοιλιακή πίεση
- Το κλείσιμο της σχισμής της γλωττίδας.

Ο έμετος πρέπει να διαφοροποιηθεί από τις αναγωγές (βλ. επίσης Κεφάλαιο 13).

Η πλειονότητα (έως το 85%) των οξέων γαστρεντερικών παθήσεων (έμετοι ή/και διάρροια, με ή χωρίς αιμορραγία) είναι αυτοπεριοριζόμενες και γι' αυτό σε διάφορα από τα περιστατικά αυτά απαιτείται υποστηρικτική και συμπτωματική θεραπευτική αγωγή χωρίς εκτεταμένη διαγνωστική διερεύνηση. Η λήψη ενός λεπτομερούς ιστορικού και η διενέργεια της κλινικής εξέτασης σε συνδυασμό με την ενδεδειγμένη διαγνωστική προσέγγιση προσδιορίζουν τη σοβαρότητα του νοσήματος και διαχωρίζουν τα ζώα σε εκείνα στα οποία δεν χρειάζεται να χορηγηθεί καμία αγωγή ή σε εκείνα στα οποία μπορεί να εφαρμοστεί η αγωγή στο σπίτι, σε εκείνα που χρειάζονται υποστηρικτική φροντίδα (π.χ. ενδοφλέβια χορήγηση υγρών ή εντερική διατροφή) και συμπτωματική αγωγή (π.χ. χορήγηση αντιεμετικών) και σε εκείνα στα οποία απαιτείται περαιτέρω διαγνωστική διερεύνηση ή/και εξειδικευμένη θεραπευτική αγωγή. Επίσης, με την αρχική αυτή προσέγγιση, μπορεί να προκύψουν εμφανείς ενδείξεις σχετικά με την υποκείμενη αιτία των εμέτων.

Παθήσεις του γαστρεντερικού (ΓΕ) σωλήνα

- Οξείς αυτοπεριοριζόμενοι έμετοι/διάρροια (με ή χωρίς την παρουσία αίματος)
- Σιελαδενίτιδα/έμφραξη του πόρου των σιελογόνων αδένων (στην πραγματικότητα δεν ανήκουν στον ΓΕ σωλήνα)
- Γαστρικά έλκη
  - Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα (ΜΣΑΦ)
  - Μεταβολικά νοσήματα
  - Ερεθιστικές ουσίες
  - Νοσήματα των ενδοκρινών αδένων
- Παγίδευση του στομάχου/εντέρου
  - Ρήξη του διαφράγματος (διαφραγματοκλήη)
  - Συμφύσεις
- Διάταση και συστροφή του στομάχου
- Σύνδρομο των οξέων αιμορραγικών εμέτων της γάτας
- Ξένο σώμα (στο στομάχι ή το έντερο)
- Λοιμώδη/Παρασιτικά νοσήματα
  - Παρβοϊωση του σκύλου
  - Νόσος του Carré του σκύλου
  - Πανλευκοπενία της γάτας
  - Σαλμονέλλωση
  - Ελμινθίωση
  - Τοξοπλάσμωση (γάτα)
  - Λεπτοσπείρωση
  - Κορωνοϊός (του σκύλου και της γάτας)
- Εγκολεασμός
- Συστροφή του εντέρου
- Έμφραξη του εντέρου

Ενδοκοιλιακές παθήσεις

- Περιτονίτιδα
  - Σηπτική
  - Χολοπεριτόναιο
  - Ουροπεριτόναιο
  - Ιδιοπαθής
- Νοσήματα του ήπατος και των χολαγγείων
  - Ηπατίτιδα
  - Λοιμώδη νοσήματα
  - Ανοσολογικό νόσημα
  - Τοξικές
  - Μεταβολικά νοσήματα
  - Χολαγγειοηπατίτιδα
  - Βλεννοκλήη της χοληδόχου κύστης
  - Χολαγγειίτιδα
  - Χολολιθίαση
  - Συστροφή λοβού του ήπατος
  - Απόστημα
- Νοσήματα του σπλήνα
  - Συστροφή
  - Απόστημα
  - Έμφρακτο
- Νοσήματα του παγκρέατος
  - Παγκρεατίτιδα

14.1 Διαφορική διάγνωση των οξέων εμέτων στον σκύλο και στη γάτα. (συνεχίζεται) ▶

Ενδοκοιλιακές παθήσεις συνέχεια
<ul style="list-style-type: none"> • Νοσήματα των νεφρών   <ul style="list-style-type: none"> • Πυελονεφρίτιδα • Λιθίαση του νεφρού   • Νοσήματα του ουροποιητικού και του γεννητικού συστήματος   <ul style="list-style-type: none"> • Πυομήτρα • Μητρίτιδα • Προστατίτιδα/αποστήματα του προστάτη • Ρήξη της μήτρας • Λιθίαση ουρητήρα
Συστηματικές παθήσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Μεταβολικές διαταραχές   <ul style="list-style-type: none"> • Ουραιμία • Κετοξέωση • Ηπατική εγκεφαλοπάθεια • Υποφλοιοεπινεφριδισμός • Υπερασβεστιαμία • Υποκαλιαιμία • Υπερ/υπονατρίαμία • Σήψη • Σύνδρομο υπεριώδους   • Νοσήματα των ενδοκρινών αδένων   <ul style="list-style-type: none"> • Υποφλοιοεπινεφριδισμός • Υπερθυρεοειδισμός   • Τοξικές   <ul style="list-style-type: none"> • Μόλυβδος • Αιθυλενική γλυκόλη • Αιθανόλη • Θεοβρωμίνη • Πολλές άλλες ουσίες   • Φάρμακα   <ul style="list-style-type: none"> • Χημειοθεραπευτικά • Διγοξίνη • Ερυθρομυκίνη • Πολλά άλλα
Νευρολογικές παθήσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Τραυματισμός • Μηνιγγίτιδα • Εγκεφαλίτιδα • Ναυτία του ταξιδιού • Αιθουσαίο σύνδρομο   <ul style="list-style-type: none"> • Ιδιοπαθές περιφερικό αιθουσαίο σύνδρομο • Έσω ωτίτιδα   • Νόσημα της παρεγκεφαλίδας   <ul style="list-style-type: none"> • Έμφρακτο   • Σπλαγγχνική επιληψία • Σιαλαδένωση (τάση για έμετο)

14.1 (συνέχεια) Διαφορική διάγνωση των οξέων εμέτων στον σκύλο και στη γάτα.

Ως «οξύς» χαρακτηρίζεται ο έμετος που εμφανίζεται για λιγότερο από 3–4 εβδομάδες. Η διαφοροποίηση του οξέος από τον χρόνια έμετο (βλ. επίσης Κεφάλαιο 15 για πληροφορίες σχετικά με τη διαγνωστική διερεύνηση του χρόνιου εμέτου) δεν είναι καθοριστική με εξαίρεση το γεγονός ότι οι περισσότερες αυτοπεριοριζόμενες αιτίες οξέων εμέτων θα έχουν υποχωρήσει εντός 3 εβδομάδων, ενώ αν συνεχίζουν να υφίστανται, θα πρέπει να διερευνηθούν άλλες πιθανές αιτίες. Η διαφορική διάγνωση του οξέος εμέτου παρατίθεται στον Πίνακα 14.1.

Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά και ιστορικό

Αρχικά από το ιστορικό θα πρέπει να διευκρινιστεί αν το σύμπτωμα που εμφανίζει το ζώο είναι αναγωγή ή έμετος. Ο έμετος είναι μια ενεργή αντανακλαστική διαδικασία με προβλέψιμη ακολουθία γεγονότων, ενώ οι αναγωγές είναι ένα

παθητικό συμβάν στο οποίο (κατά κανόνα) άπεπτες τροφές ή/και σάλιο παλινδρομούν, συχνά αναπάντεχα, υπό την επίδραση της βαρύτητας. Θα πρέπει να τίθενται ερωτήσεις στους ιδιοκτήτες σχετικά με την παρουσία πρόδρομων συμπτωμάτων όπως ναυτία, τάση για έμετο και κοιλιακές συσπάσεις, τα οποία κατά κανόνα συνοδεύουν τους εμέτους. Η διαφοροποίηση του εμέτου από τις αναγωγές είναι δυσκολότερη στις γάτες απ' ό,τι στους σκύλους. Στις γάτες, ο μεγαοισοφαγός, η οισοφαγίτιδα ή η διαφραγματοκήλη συχνά αναφέρονται ως αιτίες «εμέτων».

Τα επιδημιολογικά χαρακτηριστικά του ασθενούς ζώου που προσκομίζεται με οξείς εμέτους θεωρούνται σημαντικά. Τα λοιμώδη νοσήματα και τα ξένα σώματα εμφανίζονται συχνότερα σε γατάκια ή κουτάβια. Ορισμένες φυλές σκύλων, όπως τα Bearded Collie, και τα Nova Scotia Duck Tolling Retriever εμφανίζουν προδιάθεση στον υποφλοιοεπινεφριδισμό, ενώ οι θηλυκοί ηλικιωμένοι σκύλοι κινδυνεύουν από πυομήτρα.

Οι πληροφορίες από το ιστορικό που μπορεί να είναι ενδεικτικές ενός πιο σοβαρού ή περίπλοκου νοσήματος από μια οξεία αυτοπεριοριζόμενη παθολογική κατάσταση παρατίθενται στον Πίνακα 14.2. Θα πρέπει να επισημανθεί κάθε ξένο σώμα που περιέχει φρέσκο αίμα ή πεφθέν αίμα ή τεμάχια ξένου σώματος. Ο έμετος υγρού πράσινου χρώματος, μεγάλου όγκου και αυξημένης συχνότητας, που μπορεί να παλινδρομεί παθητικά, καθώς και να εξέρχεται ενεργητικά, μπορεί να παρατηρηθεί σε έμφραξη του ανώτερου τμήματος του λεπτού εντέρου.

Ο τρόπος και το περιβάλλον διαβίωσής του ασθενούς ζώου μπορεί να σχετίζονται με τους εμέτους. Για παράδειγμα, μια γάτα που ζει αποκλειστικά μέσα στο σπίτι εμφανίζει περιορισμένη πιθανότητα έκθεσης σε λοιμώδη νοσήματα, ενώ ένας σκύλος που κυκλοφορεί χωρίς επαρκή επίβλεψη παρουσιάζει αυξημένο κίνδυνο να εκτεθεί σε διατροφικές παρατυπίες και τοξικές ουσίες. Θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν η έκθεση σε πιθανά λοιμώδη νοσήματα, όπως στην ιογενή εντερίτιδα. Θεωρούνται σημαντικές οι πληροφορίες σχετικά με το ταξιδιωτικό ιστορικό και το πρόγραμμα εμβολιασμών και αποπαρασιτισμών του κάθε ασθενούς ζώου (ιδιαίτερα στα κουτάβια και στα γατάκια), καθώς και η περιοχή προέλευσής τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ύπαρξη ενός ακριβούς ιστορικού δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη, όπως και ο καταγεγραμμένος εμβολιασμός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη της αποτελεσματικότητάς του. Σε ευάλωτα κουτάβια και γατάκια, όπου τα κλινικά ευρήματα εγείρουν ισχυρή υποψία για λοιμώδη νοσήματα, επιβάλλεται μια πιο ενεργή διαγνωστική προσέγγιση για τη διάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπισή τους.

Θα πρέπει επίσης να γίνονται ερωτήσεις στους ιδιοκτήτες σχετικά με την πρόσβαση του ζώου τους σε ξένα σώματα

- Επίμονες χωρίς αποτέλεσμα προσπάθειες για έμετο
- Υπεροξεία εμφάνιση
- Αιφνίδια διάταση της κοιλιάς
- Διαταραχές συμπεριφοράς (π.χ. κρύψιμο, κυκλικές κινήσεις, επιθετικότητα)
- Έντονη κακουχία
- Έντονο κοιλιακό άλγος (π.χ. απομάκρυνση, στάση προσευχής)
- Αιματέμεση
- Αδυναμία διατήρησης της τροφής στο στομάχι
- Πυρετός
- Πολυουρία/πολυδιψία
- Στραγγουρία
- Σοβαρή αφυδάτωση/υπογκαιμία/κυκλοφορική καταπληξία
- Βραδυκαρδία

14.2 Κλινικά ευρήματα που πιθανώς είναι ενδεικτικά ενός πιο σοβαρού νοσήματος στους σκύλους και στις γάτες με οξύ έμετο.

ή την εξαφάνιση παιχνιδιών ή άλλων αντικειμένων (π.χ. συστατικών της τροφής που δεν κατακερματίζονται στο στομάχι), τα οποία θα μπορούσαν να παίξουν τον ρόλο του ξένου σώματος. Ομοίως, θα πρέπει να διερευνηθεί η έκθεση του ζώου σε τοξικές ουσίες, όπως η αιθυλενική γλυκόλη, ή η χορήγηση φαρμάκων.

Η πρόσφατη αλλαγή της τροφής ή οι διατροφικές παρατυπίες θα πρέπει να θεωρούνται ως πιθανές αιτίες οξέων εμέτων.

Σε θηλυκούς ακέραιους σκύλους, η παρουσία οίστρου τις προηγούμενες εβδομάδες, η πολυδιψία και το υποτροπιάζον ή συνεχές κολπικό έκκριμα θα πρέπει να θέσουν την υποψία για την παρουσία πυομήτρας.

Θα πρέπει επίσης να γίνονται ερωτήσεις στους ιδιοκτήτες σχετικά με την παρουσία άλλων συμπτωμάτων που ενδέχεται να συνοδεύουν τους εμέτους, όπως η διόγκωση της κοιλιάς, η διάρροια, η μυϊκή αδυναμία, η ανορεξία ή η μειωμένη όρεξη, η σιελόρροια (ενδεικτική της ναυτίας, μπορεί όμως να συνδέεται και με δυσκαταποσία και με την ηπατική εγκεφαλοπάθεια στις γάτες) (βλ. επίσης Κεφάλαιο 10), τα νευρικά συμπτώματα (ιδιαίτερα η απώλεια της ισορροπίας, οι διαταραχές στη βάδιση και η κλίση της κεφαλής που μπορεί να σχετίζονται με αιθουσαίο σύνδρομο) και η διαταραχή της ούρησης, τα οποία μπορεί να κατευθύνουν σε συγκεκριμένη διαγνωστική διερεύνηση και θεραπευτική αντιμετώπιση.

Κλινική εξέταση

Όπως με το ιστορικό, η κλινική εξέταση του σκύλου ή της γάτας με οξύ έμετο θα πρέπει αρχικά να εστιάζεται στο ερώτημα «υπάρχει λόγος να μην διευθετηθεί το περιστατικό αυτό σαν πιθανός αυτοπεριοριζόμενο οξύ νόσημα;». Κατά τη λήψη του ιστορικού, θα πρέπει να εκτιμηθεί η γενικότερη συμπεριφορά του ζώου με την επισκόπηση και να διαπιστωθεί η εκδήλωση συμπτωμάτων όπως η λήψη ανακουφιστικής στάσης (Εικόνα 14.3).

Η θερμοκρασία του σώματος μπορεί να είναι αυξημένη σε ιογενή και βακτηριακή εντερίτιδα ή σε άλλες πυρετογόνες εστίες, όπως σε μια φλεγμονή (π.χ. παγκρεατίτιδα) ή σε εστιακές λοιμώξεις συγκεκριμένων οργάνων της κοιλιακής κοιλότητας. Η υποθερμία παρατηρείται στην κυκλοφορική καταπληξία και στην αφυδάτωση και, στις γάτες, συνοδεύει τη σοβαρού βαθμού σήψη.

Η συχνότητα της καρδιάς και του σφυγμού θα πρέπει να αξιολογηθούν και να συσχετιστούν μεταξύ τους, αλλά και με

14.3 Στάση «προσευχής» που ενδέχεται να αποτελεί ένδειξη άλγους στην πρόσθια κοιλία.

(Αναπαραγωγή από το *BSAVA Manual of Canine and Feline Anaesthesia and Analgesia*)

τους άλλους δείκτες της κυκλοφορικής κατάστασης, όπως με την ισχύ του σφυγμού, το χρώμα και την εφύγραση των βλεννογόνων, καθώς και τον χρόνο επαναπλήρωσης των τριχοειδών. Η ταχυκαρδία, ιδιαίτερα σε συνδυασμό με ξηρούς βλεννογόνους και ασθενή σφυγμό, μπορεί να είναι δείκτης υπογκαιμίας/υπότασης. Η ταχυκαρδία συνδυασμένη με αρρυθμία σε ένα ασθενές ζώο με εμέτους μπορεί να οφείλεται σε συστηματικές φλεγμονώδεις παθήσεις, όπως την παγκρεατίτιδα, τις παθήσεις του σπλήνα, τα μεταβολικά νοσήματα (π.χ. τις ηλεκτρολυτικές διαταραχές) ή, πιθανώς, και τις τοξικές. Η βραδυκαρδία (απόλυτη ή σχετική) με τη συνύπαρξη συμπτωμάτων που υποδηλώνουν την παρουσία ή την επικείμενη κυκλοφορική καταπληξία μπορεί να εκδηλωθεί σε σοβαρού βαθμού ηλεκτρολυτικές διαταραχές, όπως για παράδειγμα στην υπερκαλιαιμία επί υποφλοιοεπινεφριδισμού.

Θα πρέπει να ελέγχεται το χρώμα των βλεννογόνων για ωχρότητα (αναμία, υπογκαιμία), ίκτερο (που στα ασθενή ζώα με εμέτους πιθανότατα υποδηλώνει χολαγγοεπιδερμικές παθήσεις ή μεταηπατικά νοσήματα) και υπεραϊμία ή συμφόρηση των τριχοειδών αγγείων (συστηματική φλεγμονώδης αντίδραση). Ο χρόνος επαναπλήρωσης των τριχοειδών μπορεί να είναι αυξημένος σε υπογκαιμία και μειωμένος σε σήψη. Η καθυστερημένη επάνοδος της πτυχής του δέρματος μπορεί να υποδηλώνει αφυδάτωση και την ανάγκη για υποστηρικτική οροθεραπεία.

Θα πρέπει να γίνεται διάνοιξη του στόματος και να εξετάζεται διεξοδικά η στοματική κοιλότητα, συμπεριλαμβανομένης και της ανύψωσης της γλώσσας. Ιδιαίτερα στις γάτες, τα γραμμοειδή ξένα σώματα μπορεί να καθηλωθούν κάτω από τη γλώσσα ή να εισχωρήσουν στη βάση της.

Η δυσοσμία του στόματος μπορεί να είναι ενδεικτική της παρουσίας νεκρωτικής εστίας στη στοματική κοιλότητα, στον φάρυγγα ή στον οισοφάγο, όπως για παράδειγμα, λόγω ενός ξένου σώματος ή νέκρωσης των σιελογόνων αδένων. Σε οξύ ουραιμικό σύνδρομο, μπορεί να διαπιστωθεί ουραιμική αναπνοή και σε κέτωση ορισμένοι άνθρωποι μπορούν να μυρίσουν τις κετόνες.

Θα πρέπει να ψηλαφάται η υπογνάθια χώρα προκειμένου να διαπιστωθεί η παρουσία διόγκωσης/άλγους στους σιελογόνους αδένες, που στους σκύλους μπορεί να αποτελεί ενδεικτικό εύρημα σιαλαδένωσης. Θα πρέπει επίσης να ψηλαφώνται τα περιφερικά λεμφογάγγλια για τυχόν διόγκωση, γεγονός που μπορεί να συνοδεύει, για παράδειγμα, τα νεοπλάσματα του αιμοποιητικού συστήματος, όπως το λέμφωμα.

Τα αναπνευστικά συμπτώματα (ταχύπνοια, υπέρπνοια, δύσπνοια, βήχας) μπορεί να είναι ενδεικτικά ενός πιο γενικευμένου συστηματικού νοσήματος ή επιπλοκών των εμέτων όπως είναι η εισροφητική βρογχοπνευμονία.

Η ψηλάφηση της κοιλιάς αποτελεί σημαντική κλινική διαγνωστική δοκιμή η οποία χρησιμοποιείται προκειμένου να διαπιστωθεί η παρουσία κοιλιακού άλγους, διόγκωσης των οργάνων, εντοπισμένων παχύνσεων, μαζών και ασκίτικου υγρού. Η ψηλάφηση της πρόσθιας κοιλιάς επιτυγχάνεται καλύτερα με την τοποθέτηση του ασθενούς ζώου σε όρθια θέση με το κεφάλι ανυψωμένο (Εικόνα 14.4). Όταν υπάρχει έντονο κοιλιακό άλγος, η πλήρης ακαμψία (π.χ. τάση) των κοιλιακών τοιχωμάτων μπορεί να εμποδίσει την εντόπισή του, αλλά, κατά κανόνα, μπορεί να εφαρμοστεί ήπια και προσεκτική πίεση με τα δάκτυλα ή τις άκρες των δακτύλων ώστε να προκύψουν οι ενδείξεις της πιθανής εστίας του άλγους ή της ενόχλησης. Τις περισσότερες φορές, η ακριβής εντόπιση του άλγους δεν είναι βέβαιη, θεωρείται όμως πιθανή και μπορεί να υποδειχθεί τα εμπλεκόμενα όργανα (Εικόνα 14.5). Συχνά, ιδιαίτερα στις γάτες και σε μικρόσωμους (ή με λιγότερο βαθύ θώρακα) σκύλους, τα ξένα σώματα στο έντερο δεν προκαλούν γενικευμένο άλγος και μπορεί να διαπιστωθούν εύκολα μέσα σε μια εντερική έλικα. Η διογκωμένη κοιλιακή κοιλότητα με τυμπανισμό και

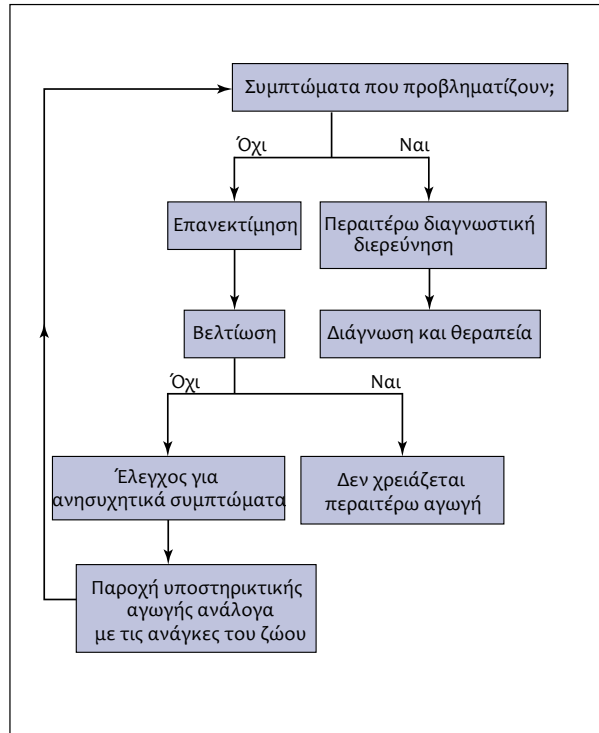

14.4 Η ανύψωση του πρόσθιου τμήματος του σώματος κατά την ψηλάφηση της κοιλιάς μπορεί να διευκολύνει την ψηλάφηση των οργάνων της πρόσθιας κοιλιάς.

άλγος μπορεί να υποδηλώνει διάταση από αέρια («μετεωρισμός»), γεγονός για το οποίο απαιτείται άμεση παρέμβαση, και όταν συνοδεύεται από διάταση και συστροφή του στομάχου ή του εντέρου, αποτελεί επείγουσα παθολογική κατάσταση υψηλού κινδύνου για τη ζωή του ζώου.

Μπορεί να τεθεί η υποψία της παρουσίας περιτοναϊκού υγρού όταν διαπιστωθεί στρογγυλή, διατεταμένη κοιλιά και «κυματισμός του υγρού» που γίνεται αντιληπτός από τη μια πλευρά της κοιλιάς όταν στην αντίθετη πλευρά ασκείται ένα ελαφρύ χτύπημα (δοκιμή της αντιτυπίας). Τα συμπτώματα αυτά ενδέχεται επίσης να διαπιστωθούν όταν υπάρχουν εντερικές έλικες με υγρό περιεχόμενο. Ακόμη και όταν υπάρχει σημαντική ποσότητα ασκτικού υγρού, μπορεί να γίνει αντιληπτή η διόγκωση των οργάνων. Το ασκτικό υγρό μπορεί να σχετίζεται μεταξύ άλλων με την εντεροπάθεια με απώλεια πρωτεϊνών, τη νεφροπάθεια με απώλεια πρωτεϊνών, την οξεία ηπατική νόσο, την οξεία παγκρεατίτιδα, το νεόπλασμα, το χολοπεριτόναιο, τη ρήξη της ουροδόχου κύστης, την οξεία σηπτική περιτονίτιδα και την ενδοκοιλιακή αιμορραγία (βλ. επίσης στο Κεφάλαιο 24).

Θα πρέπει να εξετάζονται ο πρωκτός και η περιπρωκτική χώρα προκειμένου να διαπιστωθεί η παρουσία λεκέδων από κόπρανα που μπορεί να είναι ενδεικτικό εύρημα της διάρροιας ή ορισμένες φορές η παρουσία γραμμοειδούς ξένου σώματος. Παρομοίως, όπου είναι εφικτό, θα πρέπει να γίνει-

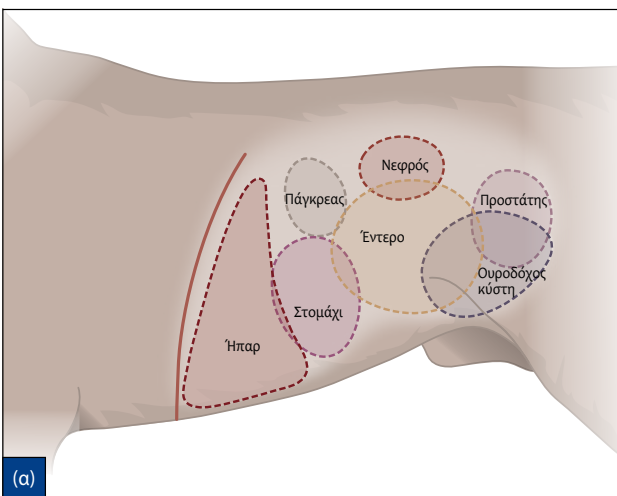

14.6 Αλγόριθμος που καθοδηγεί τη λήψη κλινικών αποφάσεων σε περιστατικά με οξείες εμέτους στους σκύλους και στις γάτες.

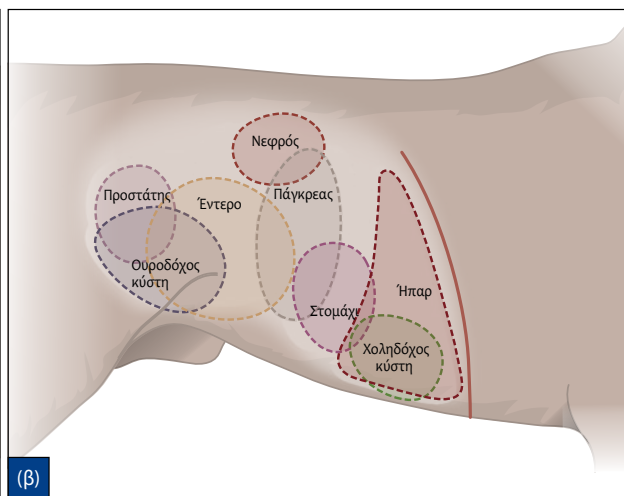
τα δακτυλική ψηλάφηση διά του απευθυσμένου προκειμένου να εξεταστεί ο προστάτης ή ο κόλπος. Επίσης θα πρέπει να εξετάζονται τα κόπρανα μακροσκοπικά προκειμένου να αξιολογηθεί η σύστασή τους και η παρουσία μέλαινας, αιματοχεζίας ή ενήλικων παρασίτων.

Θα πρέπει να διαπιστωθεί η παρουσία κολπικού εκκρίματος. Σε σκύλους με πυομήτρα ή μητρίτιδα, μπορεί να παρατηρηθεί πυώδες και βλεννοπυώδες κολπικό έκκριμα.

Μπορεί να είναι απαραίτητη η νευρολογική εξέταση προκειμένου να επιβεβαιωθούν ελλείμματα που ενδέχεται να συνοδεύουν νευρογενείς αιτίες των εμέτων όπως η κλίση της κεφαλής, ο νυσταγμός ή/και οι διαταραχές της βάδισης, που παρατηρούνται σε οξύ αιθουσαίο σύνδρομο (π.χ. ιδιοπαθές περιφερικό αιθουσαίο σύνδρομο ή έμφρακτο της παρεγκεφαλίδας).

(α)

(β)

14.5 Εκτιμούμενη εντόπιση των ενδοκοιλιακών οργάνων και του άλγους που σχετίζεται με αυτά κατά την ψηλάφηση της κοιλιάς στον σκύλο και τη γάτα. (α) Αριστερή πλευρά. (β) Δεξιά πλευρά.

- Όγκος των συμπυκνωμένων κυττάρων/ολικές πρωτεΐνες
- Αιματολογική εξέταση (δείκτες ερυθρών και λευκών αιμοσφαιρίων)
- Επίπεδα ηλεκτρολυτών στον ορό του αίματος
- Συγκέντρωση γαλακτικού οξέος στο αίμα
- Ολικό και ιονισμένο ασβέστιο στον ορό του αίματος
- Ουρία, κρεατινίνη, SDMA στο πλάσμα του αίματος
- Ηπατικά ένζυμα (ALT, ALP, AST, γ-GT)
- Ανάλυση ούρου (ειδικό βάρος και ανίχνευση χολερυθρίνης, ερυθρών αιμοσφαιρίων, κετονών, γλυκόζης, πρωτεϊνών)
- Κοπρανολογική εξέταση (микροσκοπική εξέταση κοπράνων, παρασιτολογικές εξετάσεις, καλλιέργεια, ELISA π.χ. για παρβοϊό)
- Ορολογικές εξετάσεις για λοιμώδη νοσήματα (π.χ. λεπτοσπείρωση, τοξοπλάσμωση)
- Προσδιορισμός συγκέντρωσης παγκρεατικής λιπάσης μέσω ανοσοαντίδρασης στον σκύλο ή στη γάτα
- Κοβαλαμίνη και φολικό οξύ στον ορό του αίματος
- Χολικά οξέα σε ζεύγος ορών του αίματος
- Δοκιμή διέγερσης με ACTH
- Θυροξίνη/ελεύθερη θυροξίνη (ελεύθερη T4) στον ορό του αίματος
- Τοξικολογικές εξετάσεις στον ορό του αίματος
- Ακτινογραφήματα κοιλιάς
- Ακτινοσκόπηση με χορήγηση σκιαγραφικής ουσίας
- Υπερηχοτομογράφημα κοιλιάς
- AT κοιλιάς
- Παρακέντηση κοιλιάς/διαγνωστική περιτοναϊκή έκπλυση
- Ενδοσκόπηση του ανώτερου γαστρεντερικού σωλήνα
- Ερευνητική λαπαροτομή
- Βιοψία και ιστοπαθολογική εξέταση

14.7 Αρμόζουσες εξετάσεις στη διαγνωστική διερεύνηση του οξέος εμέτου στους σκύλους και στις γάτες. ACTH = φλοιοεπινεφριδιοτρόπος ορμόνη, ALP = αλκαλική φωσφατάση, ALT = αλανινοαμινοτρανσφεράση, AST = ασπαρτική αμινοτρανσφεράση, AT = αξονική τομογραφία, ELISA = ανοσοενζυμική δοκιμή, γ-GT = γ-γλουταμυλική τρανσφεράση, SDMA = συμμετρική διμεθυλαργινίνη.

Διαγνωστική διερεύνηση

Η λήψη κλινικών αποφάσεων στον οξύ έμετο αρχικά στοχεύει στο να προσδιοριστεί αν επαρκεί η υποστηρικτική και συμπτωματική αγωγή (Αλγόριθμος 14.6). Διαφορετικά, ανάλογα με τα στοιχεία από το ιστορικό και τα ευρήματα της κλινικής εξέτασης, μπορεί να πρέπει να γίνουν συγκεκριμένες διαγνωστικές εξετάσεις (Πίνακας 14.7).

Βιβλιογραφία και υλικό για περαιτέρω μελέτη

Batchelor DJ, Devauchelle P, Elliott J *et al.* (2013) Mechanisms, causes, investigation and management of vomiting disorders in cats: a literature review. *Journal of Feline Medicine and Surgery* **15**, 237–242

Duke-Novokovski, de Vries M and Seymour C (2016) *BSAVA Manual of Canine and Feline Anaesthesia and Analgesia, 3rd edn.* BSAVA Publications, Gloucester

Elwood CM (2003) Investigation and differential diagnosis of vomiting in the dog. *In Practice* **25**, 374–386

Elwood CM, Devauchelle P, Elliott J *et al.* (2010) Emesis in dogs: a review. *Journal of Small Animal Practice* **51**, 4–22